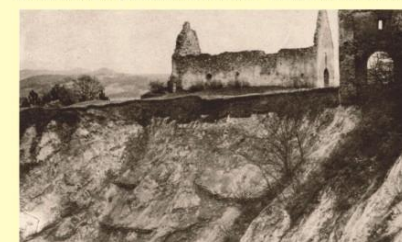

Haluzická tiesňava / Haluzice Gorge

Územie patrí do intravilánu obce Haluzice a orograficky je začlenené do CHKO Biele Karpaty. V roku 1963 bolo vyhlásené za prírodnú pamiatku so 4. stupňom ochrany. Tiesňava vznikla hĺbkovou erozívnou činnosťou Haluzického potoka. V hornej časti, v dolomiticko – vápencovom flyšovom podloží, erózia postupne vyhlbila 30 m hlbokú a 100 m širokú skalnú strž, ktorá sa postupne rozširovala. Jemný piesčitý materiál, zo strmých bočných stien, sa následkom poveternostných vplyvov zosypával a tvoril na úpäti stien násypové kužele. Väčšie prívaly vody materiál transportovali nižšie, kde sa vytvárali suťové naplaveniny, ktoré zanášali úrodné pozemky v obci Štvrtok a spätnou eróziou ohrozovali časť obce Haluzice. Na svahoch sa tvorili ryhy a jarky a z nich sa vytvárali nové strže. Najväčšia vznikla v lokalite Pod kostolom v blízkosti zrúcanín románskeho kostola z XIII. storočia. V období Rakúsko - Uhorska, v rokoch 1912 - 1913, boli začaté asanačné práce. Svoj účel však nespĺnili. V rokoch 1926 - 1927 realizoval prof. Dr. Ing. Leo Skatula (1889 - 1974) projekt zahrádzania Haluzického potoka. Vybudovanú sústavu tvorilo 8 murovaných prehrádzok a v dolnej časti dláždené koryto odstupňované 17 kamennými stupňami. Svahy stabilizovali zalesnením pomocou terás z vrbových plôtikov. Strž na konci uzavreli štvormetrovou vysokou kamennou prehrádzkou. Posledná prehrádzka bola postavená na účely zastavenia spätnej erózie a v záujme ochrany obce Haluzice, ako aj spojovacej cesty s obcou Štvrtok. Celková dĺžka upraveného Haluzického potoka vrátane strže je 1,5 km. Generálne opravy sa realizovali v rokoch 1960, 1965, 1979 a 1980. V súčasnom období je celá lokalita husto porastená vegetáciou. Technické dielo na Haluzickom potoku - kamenné prehrádzky a stupne, ako aj priľahlé lesné pozemky sú majetkom štátu v správe štátneho podniku LESY SR, Odštepny závod Trenčín, ktorý zabezpečil opravu prehrádzok v pravostrannej strži.

Haluzická strž po zahradení v roku 1927, foto: L. Skatula

Nová strž Pod kostolom, foto: L. Skatula

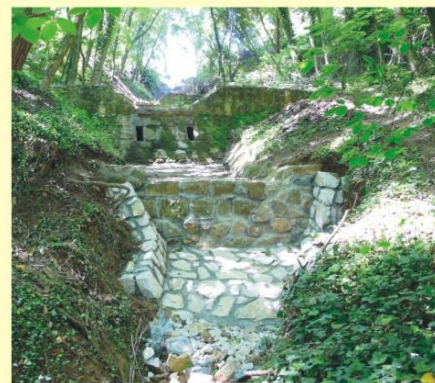
Záchytná prehrádzka z roku 1927, foto: L. Skatula

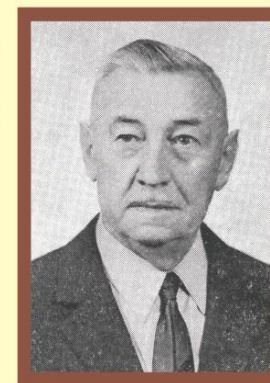
Záchytná prehrádzka v roku 2011

Kamenný stupeň č. 17

Kamenné prehrádzky v pravostrannej strži po oprave v r. 2011

Prof. Ing. Dr. Leo Skatula

V rámci Medzinárodného roku lesov inicioval štátny podnik LESY SR, OZ Trenčín vyhlásenie tejto lokality v roku 2011 za „Významné lesnícke miesto“.

The area belongs to the Haluzice village non-built-up cadastral area and orographically occurs inside the Biele Karpaty Protected Landscape Area. In 1963 the area was declared the natural monument bestowed with 4th degree of protection. The gorge is due to vertical erosion of the Haluzice Creek. In its upper part, inside the dolomite – limestone flysch bedding, erosion gradually channelled some 30 m deep and 100 m wide rocky coomb, which was getting continuously wider and wider. Fine sand from steep side cliffs gradually poured down owing to weather conditions and formed fill cones at the foots of cliffs. Big torrents of flood water transported the material lower, forming talus deposits shoaling fertile land in the village of Štvrtok, causing back erosion endangering a part of the Haluzice village. Erosion rills and lodges had been formed and subsequently new coombs. The biggest occurs at the location Pod kostolom (Below the church) near the ruins of 13th century Romanesque church. An improvement scheme was initiated during the Austro-Hungarian Empire, in 1912-1913 period. No satisfactory results, however, had been attained. In 1926 - 1927 period, prof. Dr. Ing. Leo Skatula (1889-1974) had implemented the project of the Haluzice Creek weirs. The system consisted of a total of 8 masonry weirs and in the lower part the creek channel was paved with cobble stones and provided with as many as 17 stepped stone terraces. The creek channel shoulders were stabilised through the forestation of the stepped terraces with willow hedgerows. The coomb was closed at the end with a 4m high rock weir. The last weir was built to prevent the back erosion and to protect the Haluzice village, as well as the communication road between the villages of Haluzice and Štvrtok. The overall length of the regulated Haluzice Creek including the coomb is 1.5 km. The general overhauls were carried out in the following years: 1960, 1965, 1979 and 1980. Today, the entire area is covered with dense vegetation. The technical works of the Haluzice Creek including the rock weirs and levels as well as the adjacent forest land, are the property of state and are under the administration of the Forests of the Slovak Republic, state owned enterprise, Trenčín Branch Office, which provided for repair of the weirs at the right side coomb. On the occasion of the International Year of Forests the initiation steps have been made by the LESY SR - Forests of the Slovak Republic - state owned enterprise, Trenčín Branch Office that this location should be declared the "Special Forestry Site" in 2011.

MEZINÁRODNÝ
ROK LESOV • 2011

LESY SR
s.p. Banská Bystrica

Grafika: S. Parobok